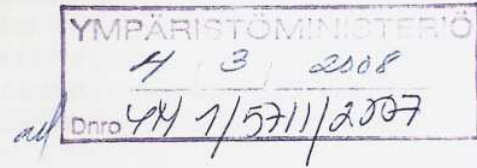

27.2.2008

KAI-2007-L-191

Ympäristöministeriö
Luonnonsuojelun tulosryhmä
PL 380
00131 HELSINKI

Viite / Hänvisning
Lausuntopyyntö 10.1.2008

Asia / Ärende
LAUSUNTO ESITYKSESTÄ LUONNONSUOJELUALUEEN PERUSTAMISEKSI VUOSANGAN
ALUEELLE

Ylä-Vieksin kyläyhdistys on 17.9.2007 tehnyt aloitteen Kainuun ympäristökeskukselle ryhtyä tarvittaviin toimiin luonnonsuojelualan perustamiseksi Metsähallituksen hallinnoimille luonto- ja ympäristöarvoiltaan arvokkaimmille alueille Kuhmon Vuosangassa. Kyseessä on suurelta osin puolustusvoimien käytössä oleva harjoitusalue ja sen laajentamisalue.

Kyläyhdistyksen esitykseen ei sisälly karttaa, joten alueen täsmällinen määrittely jää hieman avoimeksi. Alueella tarkoitettaneen kuitenkin vain nykyistä ampuma- ja harjoitusalueita sekä maakuntakaavoituksessa esillä ollutta laajennusta.

Kainuun ympäristökeskuksen näkemys ehdotetun suojelualan perustamiseen on se, ettei kyseessä oleva alue kokonaisuudessaan täytä suojelualan perustamisen edellytyksiä. Arvokkaimmat kohteet on suojeltu tai otettu muutoin alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioon selvitysten pohjalta. Alueen luonnonympäristöä on muutettu ennen kaikkea avohakkuilla, tiestön rakentamisella ja maalialueilla, jotka ovat jatkuvasti muutoksen alaisessa tilassa. Alueelle ei ole mahdollista perustaakaan suojelualueita kovin paljon nykyistä laajempina, koska se tulisi todennäköisesti haittaamaan ja rajoittamaan nykyistä seutukaavassa ja vahvistettavana olevassa maakuntakaavassa osoitettua maankäyttöä. Kyläyhdistyksen tarkoittaman harjoitusalueen laajennuksen osalta on käynnistynyt vaihekaava, jossa selvitetään laajennusalueen mahdollinen soveltuvuus ja edellytykset puolustusvoimien käyttöön osana vanhaa harjoitus- ja ampuma-alueita.

Alue on osittain ollut harjoituskäytössä jo 1960-luvun lopulta lähtien. Harjoitus- ja ampuma-alueen laajennus on toteutettu vuosina 1999-2001, jolloin alueella suoritettiin pääasiassa avohakkuita n. 1250 ha:n alueella. Avohakkuiden koko on vaihdellut muutamasta hehtaarista n. 65 hehtaariin. Alueen maaston muodot ovat hyvin vaihtelevia. Alue on geomorfologisesti pienipiirteinen. Maaperä on valtaosin moreenia, maanpinta on hyvin kivikkoisen ja lohkarainen. Aluetta rikkovat pienialaiset suojuotit ja pienet lammet. Hakkuita ei ole ulotettu soiden alueelle ja ne ovatkin säilyneet luonnontilassa. Lisäksi

hakkuissa on jätetty vesistöjen varteen suojavyöhykkeet. Maaston pienipiirteisyydestä johtuen iso avohakattu alue on pirstoutunut pieniin osiin maaston luonnollisten tekijöiden johdosta eikä näin ollen luo vaikutelmaa todella suuresta avohakatusta alueesta.

Hakkuukohteilta ei Metsähallituksen käsityksen mukaan ole poistettu metsää pysyväisluonteisesti, vaan hakatut kohteet uudistuvat ja kehittyvät luontaisesti. Niillä osilla maalialuetta, joissa vastaavia hakkuita on suoritettu aikaisemmin, metsät ovat uudistuneet luontaisesti ja ovat nyt taimikoita ja osin jo nuoren kasvatusmetsän vaiheessa. Tämä on nähtävissä maastossa vuonna 1965 tehdyillä avohakkuualueilla, jotka ovat harjoitusalueen ensimmäisellä maalialueella. Tälläkin maalialueella on avoimia kranaattien rikkomia ja paljaita maastonkohtia, mutta taimia on nähtävissä myös siellä. Lisäksi alueella on varsin runsaasti kuloalueita eri ikäisissä metsissä. Maalialueilla kulot ovat toistuvia ja siksi niillä mitä ilmeisimmin on tiettyjen eliölajien kannalta tarkasteltuna myönteinen vaikutus.

Maalialue on puolustusvoimien käytössä ja Metsähallitus käsittelee alueen metsiä vain puolustusvoimien toimeksiannosta. Näin ollen syntynyt taimikko saa varttua ja kehittyä niiltä osin metsäksi, kun sitä ei ole tarve raivata tai hakata jatkossa.

Metsähallituksen ilmoituksen mukaan laajennusalueen (vuosina 1999-2001 toteutetun) arvokkaat luontokohteet on kartoitettu ja sisällytetty Kellon alue-ekologiseen suunnitelmaan. Hakkuusuunnitelmissa nämä kohteet on otettu huomioon. Vesistövaikutukset eivät ole olleet merkittäviä, koska alueella ei ole suoritettu maanmuokkausta eikä ojituksia.

Kainuun ympäristökeskuksen käsityksen mukaan alueelle tulee kehittymään luonnontilaiset metsät niiltä osin kuin niitä ei raivata tai hakata puolustusvoimien tarpeiden mukaisesti. Puolustusvoimien ilmoituksen mukaan harjoituskellisista syistä hakkuutarpeet ovat varsin rajallisia.

Kyläyhdistyksen esityksessä on vahvasti kiinnitetty huomiota Vuosangan alueen pienvesien arvoon ja suojelliseen merkitykseen. On aivan totta, että alueella on runsaasti erityyppisiä pienvesitä. Kainuussa vuosina 1989-1994 osana valtakunnallista selvitystä tehdyssä pienvesiselvityksessä Vuosangan alueella inventointiin Sutisenjärvi – Kivijärvi-aluekokonaisuus ja määriteltiin se arvokkaaksi luonnontilaiseksi valuma-aluekokonaisuudeksi. Suurin osa tämän valuma-alueen metsistä on avohakattu vuosina 1999-2001. Kivijärven alue on vahvistettava olevassa maakuntakaavassa merkitty suojelualueeksi ja arvokkaaksi harjualueeksi. Alue on valtion hallinnassa. Muutoin Vuosangan alueen pienvedet ovat suurimmaksi osaksi pieniä lampia ja puroja. Näiden luonnontila tulee säilymään vähintään nykyisellään puolustusvoimien esittämän alueen käyttösuunnitelman mukaisesti. Pienvesien muuttamista säätelee vesilaki.

Luonnonsuojellisesti arvokkaimmat alueet sisältyvät suojeluohjelmiin mm. Natura 2000-ohjelmaan, ja ovat siten harjoitustoiminnan ulkopuolella. Nykyisen Vuosangan harjoitusalueen sisällä sijaitsee kokonaan Hevosshuhdinpuron ja Honkivaaran (SCI FI1200207) Natura –alue sekä osa Pellinkankaan (SCI FI1200214) Natura-alueesta. Hevosshuhdinpuron ja Honkivaaran alue on vanhojen metsien suojeluohjelman kohde, jonka rajaukseen sisältyy arvokas pienvesikohde ja soita. Hevosshuhdinpuron ja Honkivaaran suojelupäätöksen

yhteydessä on huomioitu puolustusvoimien toiminta alueella. Pellinkangas on vanhojen metsien suojeluohjelman kohde, johon kuuluvat arvokkaat suot ja pienvedet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja niillä on myös suuri virkistyskäyttöarvo. Alueella on edustava vanhojen metsien eläinlajisto sekä useita luontodirektiivin luontotyyppejä. Alueella sijaitsee myös Rimpisuon – Tiilipuron soidensuojelualue (SSO 110369), jossa kaikenlainen kaivautuminen ja liikkuminen ajoneuvoilla on kielletty.

Kainuun ympäristökeskuksen mielestä esityksen alueella vain maakuntakaavassa suojelualueeksi merkityn Kivijärven alueen suojelustatusta olisi tarvittaessa mahdollista ja perusteltua tarkistaa siten, että siitä perustettaisiin luonnonsuojelualue. Maakuntakaavan valmistelun yhteydessä kohteen luonnonsuojelualueharkintaa ei tehty, vaan katsottiin sen suojeluarvojen säilyvän s-merkinnän kauttakkin.

Osastopäällikkö
Yli-insinööri

Kari Pehkonen

Ylitarkastaja

Jouko Saastamoinen